

במדינה

העם

127 המילים הנכונות

למה באמת התפטר בגין?

את כל מה שהיה צריך לומר על השבר המדהים שעבר על מדינת ישראל, אמר בן-יאיר — מורה וחבר-כנסת לשעבר, בן 67, מרחובות — ב-127 מילים. כתב הסופר יזר (חירבת חיזקה) סמילנסקי ביומן דבר:

יזר סמילנסקי

למה התפטר בגין

מי בכל לילה לילה כשעית יחלך לישון כצא את הדור בלא כיוו מלא צילום הים מאת צלמים צעירים צלמי דור

מי לא בא להפציר בו?

יא בא אונים יזכר בני יאום צעירים ציד אבא על האם. יא בא הקראים יכשאו תוספם נהפך ונסלו לא טפסו ידועם יא בא אלה האתם באינים יא בנינות של כח יא ברזאנסו יא כסיכור. יא בא צינים מארץ ישראל. שבע צדק צדיק בנינים מצב כובי

דיעות

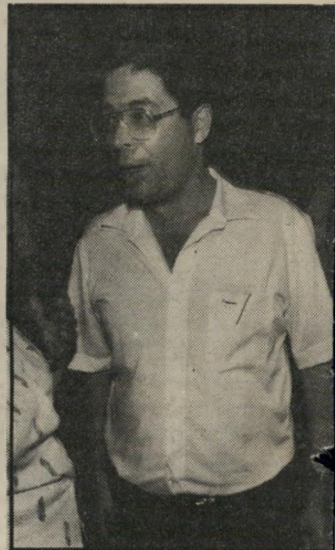
ידידים והיסטוריה

מי יודע

מה באמת גרם להפסד של לוי?

יצחק שמיר עדיין איננו ראש ממשלה. אבל גם דויד לוי לא אחרי תוצאת הכתרת של 302:436 (ראה) כתבה מפורטת בעמודים 96-99 החלו הפרשנים מעלים הסברים, סיבות וניחושים.

הפרשנויות הקיפו את כל קשת האפשרויות. על פי סברה אחת, מן הרציניות יותר, היה מחיר, אי הבטחת השתתפותם של כל חברי המרכז

ידיד נאור פרשנות יוצאת-דופן

בהצבעה. עבור יותר מ-200 החברים שלא הופיעו, שהיו רווקא מתומכיו של דויד לוי, היוותה הסיעה ממקומות מגורים הרחוקים לתלאיב ובחורה, כולל לינה בעיה כספית.

אפשרות יוצאת-דופן יותר העלה שן לשערה-אחת: וזכרים את היר זוריה, כיצד דברים קטנים משנים אותה? כיצד כמעט התפטר אוליבר קרומול (הרודן הצבאי ולא-מלך היחירי ששלט באנגליה באלף השנים

האחרונות) כאשר גילה גידול על קצה אפו ב-1657? וזכרים כיצד כולם קבעו שריצ'רד ניכסון נכשל ב-1960 במירוץ נגד ג'ון קנדי, מפני שלקראת העימות הטלוויזיוני עימו, שנערך בעת ערב, לא התגלה בפעם השנייה באותו יום ונראה על המירקע עיף חקף? ומי יודע אם לא הרחתו של חיים בר-לב ממועדותו לתפקיד שר הביטחון לטובת יצחק רבין, 96 שעות לפני פתיחת הקלפיות, היא שמנעה את ניצחון שימעון פרס בבחירות 1981? האם לא ייתכן שבחורים-חושבים אמרו כי מי שנוהג כך בידידיו מוטב

השורה המתונה

באשרוד, בדימונה, נירחם, כבית שאן, ובשכונות-העוני למרו שיעור שאין ערוך לחשיבותו גם בבחירות גובר המנגנון על עדות-המירוח.

ברחבי המדינה רטנו, אור ליום השישי שעבר, עשרות אלפים מיוצאי צפון-אפריקה. לא אורבים אתנו. סיסמת המחאה האוטנטית ביותר בישראל, הנורקת מרה בערבית מארזקאית, כותה, בפעם הראשונה מאז 1948 — לא נגד המימסד המפא"י, אלא כלפי צבא העסקנים הסרי ההשראה, בניצוחו של ח"כ רנני מילוא, שניצחון הפידהום שלהם עשוי לעלות להם בשילטון בקרוב מאוד.

רנני מילוא מסוגל לגרום אמילו לשונאי המערך המושבעים ביותר להתגעגע לשרגא נצר, הישיש הצנוע היה, גם הוא, רבינג בתככים, אך לו היו גם ערכים חברתיים ואתיים אלמנטריים.

מילוא — מארגן פלוגות-הסער של חירות בבחירות 1981 ומסית קלאסי בנוסח מקראתי-טיפסי — הצליח ללכד את הימין הקיצוני של חירות נגד רוד לוי, הברית שמיר — שרון — דויד מגן — מיכאל דקל — מילוא, ניצחה לא רק בגלל המנגנון, או תמיכת רוב חברי חירות. מילוא השכיל לנצל את הלך-הרוחות הטורפולאומוני

מילוא

רמזים עבים על חוסר לויאליות לאומית

ועצם קיומה של תנועת החייה מחייבים את המפ"ל לזוז למרכז מבחינה מדינית, או להעלם מהמפה הפוליטית.

חירות השיגה ניצחון מרשים מבחינת יחסיה-צבור שלה. אקט הבחירות היה דמוקרטי ומרשים ביותר. מרכז חירות קנה לו, ובצדק, שם של מושבת-פורעים וטות-מרפה.

הנה, הפעם, חרף הבאלאגן ואי-הסדרים, הצליח לקיים בחירות מסודרות למופת. עם זאת, אין ספק שלוי נוסד לדיכוי, בעיקר למילוא ולשרון, ועידן המילחמות הפנימיות בחירות רק התחיל.

המיפלגה הליברלית נשמה לרוחה, מסיבות אחרות לגמרי. פרשנים שיטחיים רבים טענו, שראשי הליברלים קרובים, כביכול, יותר לעמדותיו המדיניות של דויד לוי, שטויות, רוב ראשי הליברלים הם ניציים קיצוניים.

הקריטריון הקובע בליברלים הוא המעמדי, מבחינה זאת הם פתרו פחדים-מוות מהפופוליוז של לוי, באורח אירוני, זאת היתה גם הסיבה שעורכי יומון הארץ היוני לא תמכו באף מועמד, ולא פירסמו מאמר-מערכת בנושא זה.

מבחינה מדינית עדיף לוי, ואילו

עבודה אשכנזית

מבחינה אלקטוראלית היתה בחירתו של שמיר אסון לחירות ולליכוד. ספק אם שמיר יזכה, אי פעם, להיות ראש-הממשלה.

עזר וייצמן סיים, כנראה, סופית, את הפליטת הניצחון שלו עם חירות. אין לו מקום בחירות של שמיר — שרון — מגן. לטווח ארוך תיתכן הקמתה של מיפלגה פופוליסטית, שתכלול את אנשי לוי בחירות, עסקני העידות כמעמד, תמ"י, ואולי גם עזר וייצמן. לפי שעה קשה להאמין שתתרחש התפתחות כזאת עד הבחירות הבאות.

התחיה תמשיך להיות קבוצת-לחץ ימנית-ניצית בשולי חירות, עד לאיחוד הבלתי-ימנע בין שתי המפלגות. למעשה, אין כל הצדקה כיום לקיומה הנפרד של התחיה.

בנה של ח"כ גאולה כהן, צחי הנגבי, הבין זאת כבר לפני שנה. הקמתה של קבוצת הסער הפאשיסטית צליל תחת שריבטו של יזר אנדו-הסטורטנטים לשעבר, ישראל כ"ץ, ובנהגתו של רפאל רפול" איתן מזהה אתגר עצום לתחיה.

אין ספק שצליל מהזה גרעין קשה, אמיתי ומסוכן, של הפאשיזם הישראלי, שימצא אהדה ואוקסשב בתהגנת חירות.

החברה הישראלית הפסידה, אולי את הופעתו של מנהיג אותנטי מקרב עיירות-הפיתוח ועדות-המירוח במרכז חויה הפוליטית.

לעומת זאת, נחסך ממנה ניצחון ברור של הליכוד בבחירות הקרובות. העליצות רחבה ששררה השבוע היתה מוכנת. באורח אירוני שייק שונא-המעמד המושבע ביותר בחירות, ח"כ רנני מילוא, ישר לידי יריביו המושבעים.

האמת היא שמילוא הבקיע, שער עצמי, מיצעו של מילוא הוא ניצחון טאקטי שיהפוך, כמעט בוודאות, לכישלון אסטראטגי.

מבחינה מעמדית עולה עליו שמיר לאין שיעור. מכל מקום, הבטיחה בחירתו של שמיר את המשך המסורת של בגין, שפינק את הליברלים, והעניק להם מגרטים תמורת לגיטימציה.

שמיר יהיה ראש הליכוד כולו, אבל עמדתם של חכ"ם כמו יצחק ברמן, דרוז וייגרמן ואולי גם רן תיכון (יו"ר הכנסת מנחם סבידורז) עלולה לגולל ממנו את כס ראש-הממשלה.

תמ"י התאכזבה, רישמית, והשר, אהרון ארון, הספיד את לוי במילים נרגשות. לכל שומעיו היה ברור שארון — שהוא מפא"י-ניק ממולח וסוס טרויאני אמיתי — ממשלת הליכוד — היה מאושר.

בחירתו של לוי היתה גומרת עם תמ"י את ולתמיד, ומתעלת לחירות את כל קהל העסקנים והבוחרים של הסיעה העדתית. לתמ"י נשקפת עתה ערנה חרשה, והיא עשויה לצבור נכסים אלקטוראליים כתוצאה מהתמרמרות העדתית, ולהעביד אותם, אחרי הבחירות, לקואליציה בראשות המערך — משאת נפשם של ארון והח"כ אהרון אברהמצר.

אגודת-ישראל מרצה מאוד מהתוצאות. מנהיגיה יודעים היטב שהמירוץ הפוליטי להרכבת הממשלה החדשה, עם או בלי חירות, יהפוך את הסיעה החרדית הקטנה לנהנית העיקרית. ח"כ מנחם פרוש הביע את התקווה, המבוססת היטב, ששמיר יאמץ את יחס החם של בגין לחרדים. יזר הסיעה, אברהם שפירא, היה פחות נלהב, לפחות באורח פומבי.

כסוחר ממולח הבין היטב, שהשעה עתה כשרה להתמקח עם כל הצדדים, לאיים על שמיר במערך, ובכך להבטיח את המשך זוימת-הקרנות הנריבה, והחסיקה הרתית, שתספק את מועצת גדולי התורה.

מילוא הבקיע "שער עצמי"

מ צבה של המפ"ל לא השתנה, והקו לאומני השולט בחירות.

בקרב אנשי מרכז חירות ולחלק רמזים עבים על חוסר הלויאליות הלאומית של לוי במהלך מילחמת לבנון. שינאתו של לוי כלפי אריאל שרון עלתה לו ביוקר. המוכיח הפרלמנטארי של שרון, דויד מגן, עבר קשה כרי להטות נגד לוי רבים מחברי המרכז בני עדות-המירוח. מילוא, לעומת זאת, פרט באומנות על הגיונות הסמויה למחצה של חברי מרכז אשכנזים, ולשכנע אתרים שבחירת שמיר היא גם רצונו של מנחם בגין.

השמרנות והניאופאשיזם חברו כאן נגד הפופוליסט, אמר איש מדעי-מדינה ידוע, כל זמן ששני מרכיבים אלה פועלים בנפרד, יש תיקוה לדמוקרטיה במדינה, אך אם פעם יתלכדו שני אלה — נאמר בברית פרסונאלית שרון — לוי — יגיע לישראל עידן פאשיסטי של ממש.

הסוס הטרויאני מאושר

ה מערך, כמובן, הוא הנתנה ה העיקרי מתבוסתו של דויד לוי. סגן ראש-הממשלה, קרוב, אולי, בכמה מעמדותיו לאלה של הנהגת מיפלגת-העבודה. עם זאת, בחיוב הירקון 110 הבינו היטב שדויד לוי עלול לנצח בבחירות הבאות, ולהבטיח את שילטון הליכוד לשנים רבות.

שמיר, לעומתו, אינו פופולארי בציבור, ועדות-המירוח ינסו לו בשל התבוסה שהנחיל לידידו הצפון-אפריקאי. במערך חששו בנגלוי מעריקה של חברים רבים לליכוד, אם יצא לוי.

אין שום הבדל בין עמדותיו של לוי בנושאים חברתיים ומדיניים, לבין תפיסתו של איש המערך, ראש עיריית דימונה, חבר-כנסת ואק אמיר, למשל. ברגים הנמוכים יותר היה לוי מסוגל לסחוף מאות עסקנים של מיפלגת-העבודה. צפון-אפריקאי, שימעון פרס הגדיל השבוע את סיכוייו להיות ראש-הממשלה הבא של ישראל.